

Antropologia de la salut i multiculturalitat

2012/2013

Codi: 101801

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Graduat en Infermeria	830 Graduat en Infermeria	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Maria Feijoo Cid

Correu electrònic: Maria.Feijoo@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Cap

Objectius

La finalitat de l'assignatura és desenvolupar un coneixement crític i una actitud oberta enfront de la diversitat cultural en els processos de salut-malaltia-atenció. L'eix central de l'assignatura es fonamenta en la definició de malaltia entesa aquesta com un fenomen cultural en si mateixa més enllà del seu aspecte purament biològic. La malaltia és una entitat cultural polièdrica on podem diferenciar tres dimensions: la *disease* (mal funcionament de l'organisme humà) la *illness* (significats i representacions del subjecte en relació a la seva dolència o patiment) i la *sickness* (dimensió social de la malaltia).

Competències

- Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva
- Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos
- Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació
- Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.
- Demostrar que es comprèn el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, el grup o la comunitat, dins del seu context social i multicultural.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
- Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.
2. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en

les llengües pròpies com en una tercera llengua.

3. Analitzar i sintetitzar fenòmens complexes.
4. Argumentar la universalitat del concepte salut-malaltia.
5. Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.
6. Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.
7. Descriure diferents maneres de cuidar segons el context cultural de la persona atesa.
8. Descriure la diversitat social i cultural de les persones de diferents cultures que viuen a l'Estat espanyol, i identificar els grups ètnics més predominants.
9. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
10. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
11. Identificar en les diferents cultures del nostre entorn (autòctons, magribins i sud-americans) els indicadors de salut/-malaltia.
12. Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes
13. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Universalitat del binomi salut-malaltia. Models explicatius de la malaltia: model biomèdic vs models profans o subalterns. Els processos de medicalització i els rols professionals a partir de la dimensió del conflicte: poder, autoritat i prestigi. Normalització vs desviació. Itinerari terapèutic com a concepte d'anàlisi dels processos de salut-malaltia-atenció. Salut, malaltia, dolor i mort des de la perspectiva de les diferents cultures. Prescripcions i prohibicions de cada cultura.

Metodologia

Les diferents metodologies pretenen guiar l'estudiant en l'adquisició dels coneixements i habilitats necessàries que fomentin una actitud crítica i un visió professional respectuosa enfront la malaltia com a procés de construcció cultural i social.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Conferències	15,5	0,62	1, 3, 4, 7, 13
Elaboració del model explicatiu d'una malaltia	18	0,72	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11
Teoria	19	0,76	1, 4, 7, 12, 13
Tipus: Autònomes			
lectura de textos, mapes conceptuales	90	3,6	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11

Avaluació

Criteris d'avaluació:

La qualificació final de l'assignatura és la mitjana ponderada de cadascuna de les proves avaluatives. La ponderació es realitzarà sempre que la nota mínima en cada una de les proves avaluatives sigui igual o superior a 3,5.

S'entendrà per No presentat aquella situació en la que no s'hagi realitzat cap de les activitats d'avaluació.

Un No presentat en alguna de les activitats avaluatives promitjara com a zero (0).

Revisió de proves:

La revisió consistirà en una tutoria individual on es farà el feed-back amb l'estudiant en relació a com se l'ha avaluat i les seves reclamacions. Tenen dret a revisió totes/s les/els estudiants prèvia cita amb el professor/a.

El tractament eventual de casos particulars:

Es realitzarà a partir d'un comitè docent (format pel coordinador de l'assignatura, i 2 professors del departament experts en la matèria) on s'avaluarà la situació particular de l'estudiant i es prendran les decisions més adients.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació Conferències	10%	2	0,08	2, 4, 7, 10, 13
Avaluació teoria	20%	1,5	0,06	2, 4, 7, 8, 11, 12, 13
Presentació del model explicatiu d'una malaltia amb suport informàtic	70%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

Martorell MA, Comelles J, Bernal M (eds.). (2009). Antropología y enfermería. Campos de encuentro. Un homenaje a Dina Garcés, II. Publicacions URV, Tarragona.

Kleinman A. (1980). Patients and healers in the context of culture, Berkeley, University of California Press.

Kleinman A. (1995). Writing at the margin. Discourse between Anthropology and Medicine. University of California press. Berkeley.

Comelles J, Martínez A. (1993). Enfermedad, sociedad y cultura. Madrid: Eudema

Prat J, Martínez A. Ensayos de antropología cultural. Homenaje a Claudio Esteva-Fabregat. Ed. Ariel.

Eisenberg L. (1977). Disease and illness. Distinctions between professional and popular ideas of sickness. Cult Med Psychiatry, 1, pp.9-23.

Martínez A. (2008). Antropología médica. Teorías sobre la cultura, el poder y la enfermedad. Anthropos editorial. Barcelona.

Bartoli P. (1989). Antropología en la Educación Sanitaria. Arxiu d'Etnografia de Catalunya, 7, pp:17-24.